

**Nota de prezentare și motivare
privind proiectul de Ordin pentru aprobarea**

Procedurii privind fundamentarea și criteriile de aprobare a planurilor de investiții ale operatorului de transport și de sistem și ale operatorilor de distribuție a energiei electrice și pentru modificarea și completarea Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, aprobate prin Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 169/2018 cu modificările și completările ulterioare

Prezentul proiect de ordin are scopul:

- actualizării Procedurii privind elaborarea și aprobarea programelor de investiții ale operatorilor economici concesionari ai serviciului de distribuție a energiei electrice, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 8/2016 prin revizuirea unor prevederi care ar putea îngreuna activitatea investițională a operatorilor, precum și prin completarea cu prevederi privind planurile de investiții ale operatorului de transport și de sistem,
- modificării Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 169/2018 cu modificările și completările ulterioare prin eliminarea prevederilor referitoare la fundamentarea și aprobarea planurilor de investiții și a investițiilor realizate,
- stabilirii termenelor și condițiilor în care nerespectarea de către operatorul de transport și de sistem al energiei electrice și de către operatorii rețelelor de distribuție a energiei electrice a programelor de mentenanță și de investiții constituie contravenție în conformitate cu prevederile art. 93 punctul 47 din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare.

În conformitate cu prevederile Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, operatorul de transport și de sistem și operatorii de distribuție a energiei electrice au obligația de a realiza lucrări de întreținere, reabilitare, modernizare și dezvoltare a rețelelor pe care le operează, astfel încât acestea să funcționeze în condiții de siguranță, de eficiență, fiabilitate și de protecție a mediului, cu respectarea planurilor de urbanism, a dreptului de proprietate, a protecției mediului, a sănătății și vieții persoanelor și cu economisirea energiei, conform normelor tehnice și de siguranță cuprinse în reglementările tehnice în vigoare. În acest scop, operatorii sunt obligați să realizeze lucrări de mentenanță și lucrări de investiții, astfel încât să opereze rețelele electrice de interes public cu respectarea obligațiilor stipulate în licențele emise de ANRE privind siguranța, performanța serviciului, continuitatea alimentării cu energie electrică, respectiv cu respectarea normelor tehnice specifice activității proprii, precum și a prevederilor din contractele directe cu clienții.

Stabilirea necesarului de lucrări și programarea acestora este responsabilitatea exclusivă a operatorilor, ANRE având rolul monitorizării acestor lucrări în raport cu evoluția indicatorilor de performanță a serviciului prestat.

În ceea ce privește lucrările de investiții în sistemele de transport și de distribuție a energiei electrice, operatorii au obligația legală de a elabora și de a transmite ANRE spre aprobare planuri de investiții pentru o perioadă de cinci ani.

Operatorul de transport și de sistem are obligații suplimentare, referitoare la elaborarea unui plan de dezvoltare pe zece ani, plan care stă la baza planului european de dezvoltare elaborat de ENTSOE. Proiectele incluse în acest plan sunt proiecte majore, unele cu impact transfrontalier, respectiv conduc la dezvoltarea și interoperabilitatea infrastructurilor energetice transeuropene și rezultă ca fiind necesare în urma realizării unor studii de perspectivă privind evoluția pe termen scurt, mediu și lung a volumului și parametrilor serviciului de transport și de sistem. Proiectele cu impact transfrontalier pot fi selectate și incluse pe lista Uniunii Europene a proiectelor de interes comun și, pentru realizarea lor cu prioritate, beneficiază de anumite facilități, inclusiv de finanțare, acordate la nivel național și european. Planul de dezvoltare pe zece ani a sistemului de transport al energiei electrice se aprobă de ANRE prin decizie a președintelui ANRE.

Costul investițiilor realizate de operatorul de transport și de sistem și de operatorii de distribuție concesionari sunt recuperate de la clienți prin tarifele reglementate specifice serviciilor prestate, cu condiția ca acestea să îndeplinească criteriile de acceptare și includere în tarife, prevăzute în metodologiile aplicabile, referitoare la eficiența economică și la prețul de piață al acestora. Analiza privind îndeplinirea criteriilor metodologice de acceptare a costurilor în tarife este efectuată de ANRE ex-ante, în faza de programare și ex-post, după realizarea acestor investiții.

Prevederea legală referitoare la aprobarea de către ANRE a planurilor de investiții ale operatorilor care aplică tarife reglementate, are scopul stabilirii ex-ante a investițiilor care urmează a fi realizate în rețelele electrice. În acest mod, se evită realizarea de către operatori a unor investiții imprudente și riscul ca acestea să fie respinse de către ANRE la analiza ex-post. De asemenea, aprobarea ex-ante a planului de investiții asigură optimizarea activității investiționale a operatorilor și promovarea lucrărilor cu un grad suficient de maturitate astfel încât realizarea acestora să fie posibilă în anul în care au fost planificate. Planurile de investiții aferente unei perioade de reglementare sau unui an conțin lucrări care urmează a fi finalizate și puse în funcțiune în termenul respectiv, având impact direct asupra costurilor de capital care se includ în prognoza tarifelor reglementate și asupra evoluției tarifelor. La întocmirea planurilor de investiții trebuie să se asigure o anumită flexibilitate, în sensul permiterii înlocuirii lucrărilor programate a fi realizate în funcție de dinamica procesului investițional al fiecăreia dintre acestea. Din acest motiv, aprobarea acestor planuri de investiții se realizează implicit, prin acceptarea și includerea costurilor aferente în prognoza tarifelor.

Procedura care face obiectul proiectului de ordin propus spre consultare publică are scopul de a reglementa modul de elaborare și fundamentare de către operatorul de transport și de sistem și de operatorii de distribuție concesionari a energiei electrice a planurilor de investiții, precum și modul în care ANRE face analiza prealabilă aprobării acestora în vederea recunoașterii investițiilor realizate în tarifele reglementate.

Proiectul de ordin supus consultării publice va înlocui actuala *Procedură privind elaborarea și aprobarea programelor de investiții ale operatorilor economici concesionari ai serviciului de distribuție a energiei electrice*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 8/2016, cu modificările și completările ulterioare.

Procedura în vigoare este aplicabilă doar operatorilor de distribuție concesionari, prevederi referitoare la fundamentarea planurilor de investiții ale operatorului de transport și de sistem fiind conținute în cadrul metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport, respectiv de sistem, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 53/2013, cu modificările și completările ulterioare și prin Ordinul ANRE nr. 45/2017.

Proiectul de ordin completează Procedura în vigoare cu următoarele:

- Include prevederile referitoare la investiții aflate în prezent în metodologiile de stabilire a tarifelor reglementate (aprobată prin Ordinul ANRE nr. 53/2013 pentru serviciul de transport, Ordinul ANRE nr. 45/2017 pentru serviciul de sistem și, respectiv, Ordinul ANRE nr. 169/2018 pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, cu modificările și completările ulterioare),
- Include prevederi specifice referitoare la fundamentarea și aprobarea planurilor de dezvoltare pe 10 ani a rețelei electrice de transport.

Având în vedere aceste completări, la data intrării în vigoare a procedurii aprobate prin proiectul de ordin supus dezbaterii publice, prevederile referitoare la termenele de transmitere, conținutul, fundamentarea, modificarea, monitorizarea planurilor de investiții din metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice aplicabilă operatorilor concesionari se vor abroga. Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 53/2013 nu se modifică în mod similar, având în vedere că aceasta nu se va mai aplica începând cu data de 1 ianuarie 2020. Noua metodologie aplicabilă nu va mai conține prevederi referitoare la elaborarea, fundamentarea și justificarea planurilor de investiții și a investițiilor realizate. În acest fel, metodologiile vor conține doar prevederi referitoare la recunoașterea costurilor de capital în tarife și la modalitatea de aplicare a corecțiilor aferente.

Proiectul de ordin aduce modificări ale unor prevederi ale actualei Proceduri care s-au dovedit insuficient de flexibile și care îngreunează activitatea investițională a operatorilor. Astfel, s-a constatat că limitarea posibilității de modificare a planurilor de investiții crează dificultăți în respectarea unor prevederi legale de către operatori. Realizarea unor lucrări prevăzute explicit de legislația aplicabilă, prevederi privind respectarea unor termene de realizare a unor lucrări (extinderi de rețea, lucrări de întărire a rețelei) sau lucrări necesare în urma unor avarii și incidente sau fenomene meteorologice deosebite, ar trebui să fie permisă chiar dacă acestea nu sunt prevăzute explicit în ultima formă a planului modificat și transmis ANRE, conform prevederilor Procedurii. Din acest motiv, se include obligația operatorilor ca pentru astfel de lucrări să prevadă în plan suma necesară finanțării, care să fie utilizată în funcție de solicitările utilizatorilor sau ale autorităților publice, sau de apariția situațiilor excepționale. În cazul în care unul dintre criteriile de elaborare sau modificare a planului nu poate fi îndeplinit din motive obiective, la solicitarea operatorilor, ANRE va analiza în detaliu lucrările din această categorie, pe baza documentelor justificative și a informațiilor puse la dispoziție de operatori.

Procedura conține obligațiile privind elaborarea planurilor de investiții pe cele trei perioade: de perspectivă – zece ani, cinci ani (afereți unei perioade de reglementare) și un an, structura acestora, modalitatea de fundamentare, precum și criteriile de aprobare utilizate de ANRE.

Astfel, planul de dezvoltare, precum și planurile de investiții pentru o perioadă de reglementare se fundamentează pe baza unor analize, respectiv studii de perspectivă. Acestea au scopul stabilirii lucrărilor de investiții și de mentenanță necesare în rețeaua electrică de transport și de distribuție a energiei electrice, precum și a surselor de finanțare, pe baza analizei stării tehnice a rețelei, a stadiului actual și a scenariilor de evoluție a consumului și a producerii, inclusiv importurile și exporturile de energie, corelate cu planurile de amenajare și sistematizare a teritoriului străbătut de rețele. Planul de investiții pentru o perioadă de reglementare se corelează cu programul de reducere a consumului propriu tehnologic, planul privind respectarea indicatorilor de performanță a serviciului, precum și cu programul de mentenanță.

Planurile de investiții pentru o perioadă de reglementare trebuie să conțină, pentru fiecare an al perioadei de reglementare, investiții în valoare totală anuală prognozată cel puțin egală cu valoarea amortizării anuale a bazei de active reglementate.

Planurile anuale de investiții se întocmesc pe baza planurilor de investiții aferente perioadei de reglementare și se fundamentează pe baza documentelor de promovare a lucrărilor. Planul anual de investiții al OTS trebuie să includă cel puțin 80 % din lucrările de investiții planificate cuprinse în planul de dezvoltare a rețelei electrice de transport pe 10 ani, în vigoare Planurile anuale de investiții ale operatorilor de distribuție trebuie să conțină investiții directe în rețea în proporție de cel puțin 90 % din valoarea lor totală și doar 10 % din valoarea acestora poate fi utilizată pentru dotări: mașini și utilaje, tehnică de calcul, echipamente de lucru etc.

În planurile anuale de investiții se includ lucrări al căror cost este considerat prudent în sensul prevederilor procedurii și conduc la obținerea a cel puțin unuia dintre următoarele beneficii: îmbunătățirea indicatorilor de siguranță și performanță a serviciului, îmbunătățirea eficienței energetice a rețelei prin reducerea consumului propriu tehnologic, reducerea costurilor de operare și mentenanță, asigurarea capacității de racordare la sistem a tuturor utilizatorilor, conform solicitărilor acestora. Beneficiile se cuantifică ex-ante și se monitorizează, în vederea verificării îndeplinirii expost a condițiilor de eficiență prin investițiile realizate. ANRE are dreptul să respingă investițiile care se dovedesc a fi ineficiente.

În vederea recunoașterii în tarife a investițiilor realizate, operatorii sunt obligați să transmită ANRE toate documentele justificative de promovare și de realizare a acestora: referatul de necesitate/nota de fundamentare, studiul de fezabilitate, tema de proiectare, comanda de proiectare, proiectul tehnic, caietul de sarcini, contractul de execuție/de achiziție, raportul procedurii de atribuire, contractul de racordare, contractul de concesiune/actul adițional, hotărârea CA a operatorului, bonuri de consum, situații de plată, aprobări la plată, procese-verbale de recepție la terminarea lucrării, procese-verbale de punere în funcțiune, fișe contabile ale imobilizărilor corporale și necorporale la care s-au realizat lucrări de îmbunătățire a parametrilor tehnici din care să rezulte valoarea acestora înainte și după realizarea investiției, alte documente din care să rezulte valoarea investiției.

Având în vedere prevederile art. 93 punctul 47 din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, conform cărora nerespectarea de către operatorul de transport și de sistem al energiei electrice și de către operatorii rețelelor de distribuție a energiei

electrice a programelor de mentenanță și investiții, la termenele și în condițiile stabilite prin reglementările ANRE constituie contravenție, proiectul de procedură conține obligații detaliate privind realizarea acestor lucrări. Astfel, operatorii sunt obligați să realizeze cel puțin 95 % din investițiile planificate în rețea, cu posibilitatea de recuperare a lucrărilor întârziate până la data de 1 octombrie a anului ulterior și cu posibilitatea justificării documentate a întârzierilor. De asemenea, operatorii sunt obligați să realizeze cel puțin 95 % din valoarea lucrărilor preventive din cadrul programului de mentenanță asumat.

Proiectul de procedură conține prevederi referitoare la termenele de transmitere de către operatori a planurilor, a solicitărilor de modificare, a raportărilor privind realizarea investițiilor, precum și formate cadru pentru machetele de monitorizare.

Procedura este supusă consultării publice timp de 30 de zile de la data publicării pe site a proiectului de ordin.